אין דורשין תחילות. פי' בקונטרס משום דמיבעיא למומחין ובקצה נכתוב קצת מן הטופט דהא משופט לא ידעינן מומחין כמו שפירש בקונטרס עצמו ור' יונתן ליישב דעלמא נקט כלומר מיבעי מן הקרן ומשלם מן הקרן. כרשם היינו קרן לכתיב (ויקרא ה) ושלם אותו כרשנו: **אין דורשין תחלות.** למיגיין לגופיה אמת לגבעי מומחין דמלהיט לשון גדולה וכבנות: **ואין ג"ד עקוב.** אין עושין ג"ד זוגות דלריך לקיים שאינו משתלם בראש הוא תנא נמי חצי נזק דממון שאינו משתלם בראש הוא [ב] ואיידי דקא בעי למיתנא חצי נזק תנא נמי נזק: שלשה מנלן דתנו רבנן [1] ונקרב בעל הבית אל האלהים הרי כאן אחד [2] עד האלהים יבא דבר שניהם הרי כאן שנים [2] אשר ירשיעון אלהים הרי כאן שלשה דברי רבי יאשיה ר' יונתן אומר ראשון תחילה נאמר ואין דורשין תחילות אלא עד האלהים יבא דבר שניהם הרי כאן אחד אשר ירשיעון אלהים הרי כאן שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן שלשה נימא [3] בדורשין תחילות קמיפלגי דמר סבר דורשין תחילות ומר סבר אין דורשין תחילות לא דכולי עלמא אין דורשין תחילות אמר לך ר' יאשיה אם כן נימא קרא ונקרב בעל הבית אל השופט מאי אל האלהים ש"מ למניינא ורבי יונתן לישנא דעלמא נקט כדאמרי אינשי מאן דאית ליה דינא ליקרב לגבי דיינא ור' יאשיה לית ליה ב"ד נוטה והתניא רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר מה תלמוד לומר [3] לנטות אחרי רבים להטות התורה אמרה עשה לך ב"ד נוטה סבר לה כרבי יהודה דאמר שבעים דתנן [3] סנהדרי גדולה היתה של שבעים ואחד ר' יהודה אומר שבעים אימר דשמעת ליה לרבי יהודה בסנהדרי גדולה דכתיבי קראי אשר ירשיעון אלהים הרי כאן ה' דרבי יאשיה עדיפא מדר' יהודה דאילו ר' יהודה בסנהדרי גדולה הוא דלית ליה הא בשאר בי דינא אית ליה ור' יאשיה בשאר בי דינא נמי ליה ואלא האי לנטות מאי עביד ליה מוקים לה בדיני נפשות אבל בדיני ממונות לא אלא הא דתנן [1] שנים אומרים זכאי ואחד אומר חייב זכאי שנים אומרים חייב ואחד אומר זכאי חייב נימא דלא כרבי יאשיה אפילו תימא רבי יאשיה מייתי לה בקל וחומר מדיני נפשות ומה דיני נפשות דחמירי אמר רחמנא זיל בתר רובא דיני ממונות לא כל שכן: תנו רבנן [1] דיני ממונות בשלשה רבי אומר בחמשה כדי שיגמר הדין בשלשה אמטו בתלתא מי לא גמר דינא בתרי הכי קאמר מפני שגמר דין בשלשה אלמא קסבר תלתא כי כתיבי בגמר דינא כתיבי מגדף בה רבי אבהו אלא מעתה תהא סנהדרי גדולה צריכה מאה וארבעים ואחד כדי שיגמר הדין בשבעים ואחד ותהא סנהדרי קטנה צריכה ארבעים וחמשה כדי שיגמר הדין בשלשה ועשרים אלא [5] אספה לי שבעים איש אמר רחמנא משעת אסיפה שבעים [6] ושפטו העדה והצילו העדה נמי משעת שפיטת העדה הכי נמי [1] ונקרב בעל הבית אל האלהים משעת קריבה שלשה [2] אלא היינו טעמא דרבי [2] אשר ירשיעון אלהים תרי נאמר אלהים למטה ונאמר [2] אלהים למעלה מה למטה שנים אף למעלה שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהם עוד אחד הרי כאן חמשה

ורבנן

רבי יהודה אומר שבעים. והא דאמר רבי יהודה בפרק החליל (סוכה דף נג: ושם) גבי מלכות דמלכות של מלכים שהיו בה ע"ו קתני לה של זהב כנגד ע"ו זקנים של סנהדרי גדולה היינו משום דמשם על גנייהו וכן בכל סנהדרי גדולה היה שם מופלא שבב"ד שלא היה מן המנין:

מוקי לה בדיני נפשות אבל בדיני ממונות לא. משום דקרא משמע בדיני נפשות דכתיב לא תהיה אחרי רבים לרעות דמשמע דבר שהוא רע לכל להיינו דיני נפשות אבל בדיני ממונות זכות הוא לזה וחובה לזה ואף על גב דכי מיחייבי מפטר רובא נמי קרי ליה זכותיה דגובל הלא ברים אחד דיני ממונות (לקמן דף גג:) מ"מ משיב ליה רעות כיון דאין מרויח כלום כמיתתו של זה ועדיס זוממין אף על גב דכי מיחייבי מפטר רובא נמי קרי ליה זכותיה דגובל הלא ברים אחד דיני ממונות דע"כ נמי קרא בדיני נפשות משום דברים ברים פירקין (דף ג.) לא כהטייתך לטובה הטייתך לרעה ולא שיך בדיני ממונות דלא שייך לזה וטוב לזה:

דיני ממונות לא ב"ש. תימה דברים המוכר פירות (ב"ב דף נד:) קאמר שמואל דאין הולכים בממון אחר הרוב ואמאי לא נילף בק"ו מדיני נפשות כדאמר הכא [3] ואין לומר דדיני נפשות גופייהו לא מצלינן בהו רובא ברובא דאיתיה קמן אלא ברובא דאיתיה קמן דהא ברים פרק קורר ומוכס (לקמן דף סט.) משמע דבכל דוכתא מצלינן בהו רובא בדיני נפשות כגון רוב נשים שט' ילדן ורובא דאיכא טעו בעיבורא דילמא וא"ל דרובא לדידיה זכני לא משיב כי הך רובא הלכך לא מסלקינן מהך רובא בדיני ממונות: **מסנהדרי** גדולה פריך שפיר דשבעים ואחד כתיב בדברים בסוף פירקין (דף יח.) אבל סנהדרי קטנה דעשרים ברים פירקין עדה שופטת ועדה מצלת ומי עשרים בגמר דין כתיב בל"ט סגי: ורבנן

תורה אור השלם

1. אִם לֹא יִמְצָא הַגֹּנֵב וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ:
שמות כב ז

2. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה עַל שַׂלְמָה עַל כָּל אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְּבַר שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעֻן אֱלֹהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ:
שמות כב ח

3. לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רִב לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת:
שמות כג ב

4. וְקָמְטוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְיָ וְשָׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְיָ:
ויקרא ד טו

5. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשֹׁטְרָיו וְלָקַחְתָּ אֹתָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ:
במדבר יא טז

6. וְשָׁפְטוּ הָעֵדָה בֵּין הַמַּכֶּה וּבֵין גֹּאֵל הַדָּם עַל הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה:
וְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֶת הָרֹצֵחַ מִיַּד גֹּאֵל הַדָּם וְהֵשִׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה וְיָשַׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ:
במדבר לה כד-כה

גליון הש"ס

גמרא ואמרינן פ"ש דר"י. הלשון קשה קלת דהא לקמן דף יל ע"ל אימא בנכרייתא דר"י עלמו אמר כן: **שם אלא ה"פ דרבי.** ק"ל דלמאי נריכין לעשמא דרבי אף למעלה ג' הא מפשוטו דמקלא דמסבר ירשיעון והייט ג' נמא דבעינן ג' מכח דמין ב"ד שקול וע"כ אילך קלא דאלהים אמא לרבוי להייט ד' ואין ב"ד שקול הרי כאן ממש.

מוסף רש"י

סמיכת זקנים. על ראש הפר קודם העלם דבר של לבור (לעיל ב.). **שנים אומרים זכאי ואחד אומר חייב זכאי.** דכתיב אחרי רבים להטות (לקמן כט.).

ג) [יבמות ג. וש"נ], ד) [סוטה ו:], ג) [לעיל ב.], ה) [לעיל ב. יבמות קא: ע"ש], ו) [לקמן יג.], ז) [לקמן כט., ו) [תוספ' פ"ח], ח) [שמות כג], ט) ל"ל דרשין, י) בסכת בסכת בסכות דמפרש בל"ל רש"ל, כ) [עיין תוספות יומא פה. ותוספות מנחות טו: ד"ה קמ"ל וב"מ כ: ד"ה מיסוק],